เฮือกสุดท้ายของบทผญา

• องอาจ สิงห์สุวรรณ •

“ปลาในน้ำ ปลาเพิ่น-ปลาโต แหไหมาน หว่านได้บ่ดน”

๑-
ซ่อดอกเลากางปีกขึ้นอีกครั้ง
พร้อมความหวังบนเฟรมผืนเข้มข้น
หลังพู่กันสุดท้ายปิดตายตน
เพิงใต้เมืองฝุ่นปนทนทุกทาง

ผ่านพ้นอีกใบหน้าทศวรรษ
กี่ใบผลัด ร่วง ผลิ ปริ แปลก ต่าง
แสง สี เงา องค์รวมร่วมจัดวาง
ความเป็นอื่นซ่อนพรางมิห่างไกล

“บึงในฝัน” วาดเท่าไรไม่เคยจบ
เขาเทียวลบเทียววาดปาดสีใหม่
ทับสีเก่า เคล้าสีเดิม เพิ่มสีใด
ที่หวังไว้ การสรรค์สร้างยังห่างบึง

“บทผญา” เคลื่อนไหวในสำนึก
ตกผลึกเก่าก่อนให้ย้อนถึง
ปลุกสติจากอดีตติดและตรึง
จิตรกรชราหนึ่งลุกเปลี่ยนแปรง

มิง่ายนัก เกิดอีกหนฝันคนเฒ่า
เฟรมวาดค้างบึงเก่าเผยเงาแสง
ภาพฝูงปลาด่างพร้อยรอยแมลง
ภาพแหแหว่งรอยวิ่นสิ้นลวดลาย...

แปรงเดือนปี เกิดกี่ราย ตายกี่เริ่ม
จุดเดินยังจุดเดิม จุดเริ่มหาย
เล่นซ่อนหาไม่เสร็จ คลำเม็ดทราย
พู่กันกลายเป็นผู้กล้ากี่ผู้กลัว

ผลัดวาดเส้นสับสนบนผิวคลื่น
บึงสะอื้นศพดอกไม้กระจายทั่ว
ผลยื้อแย่งเกล็ดเกลื่อนสะเทือนครัว
เมฆสลัวสาปกลิ่นหลังสิ้นเกม

ฝันแบกแหข้ามบึง ไม่ถึงฝั่ง
กระชากคลั่ง ชัง คร่า อารมณ์เข้ม
ใต้บึงขุ่น สิ่งใดบังอยู่หลังเฟรม
ภาพอิ่มเอม-อดอยาก ลากเหลื่อมซ้อน

ลากรอยซ้ำล้ำเส้นเป็นรอยเศร้า
ปลาในน้ำ “ปลาเขา-ปลาเรา” ฝันเก่าก่อน
แหใครหมาน สิทธิ์เหวี่ยงหวังสมดั่งพร
ข้องใครหมาย ตัดสายกระดอนขาดกระเด็น

ปลาในน้ำ “ปลาเขา-ปลาเรา” แปรเป้าหมาย
แหกลับกลาย “ปลากู-ปลามึง” บึงเริ่มเหม็น
บ้านเริ่มหมอง ข้องเดือด ใครเลือดเย็น
เปลี่ยนบึงเป็น “ปลากู-ปลากู” ขู่ยึดปลา

ผิดคาด สมคาด เกินคาด
ที่สุดแล้วเพื่อภาพวาดได้เดินหน้า
เธอคาด ฉันคาด มิคลาดคลา
ขอเพียงอย่าถึงฆาตเลยชาติพันธุ์

๒-
ใต้เพิงพิการเฒ่า ก้าวเหลือน้อย
บทผญา เขาค่อยค่อยประคองมั่น
คาบพู่กันด้วยหัวใจไร้ผู้กัน!
“บึงในฝัน” แรงสุดท้ายหมายส่งทาง.

ไขคำ

ปลาในน้ำ ปลาเพิ่น-ปลาโต แหไผหมาน หว่านได้บ่ดน = (ผญา) ปลาในห้วย หนอง คลอง บึง ทุกคนมีสิทธิ์เป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นได้ทั้งปลาของเขาและปลาของเรา สุดแท้แต่แหใครจะโชคดี ก็สามารถจับปลานั้นได้สมใจปองในเวลาไม่นาน

ปลาเพิ่น = ปลาเขา

ปลาโต = ปลาเรา

ไผ = ใคร

หมาน = มีโชค, รวย, ได้มาก

หว่าน = ทอดแห, เหวี่ยงแห

ดน = นาน

บทผญา = คำกลอนหรือปรัชญาพื้นเมืองอย่างหนึ่งของลาวและคนไทยภาคอีสาน ที่แสดงความคิด ปัญญา ความฉลาดหลักแหลม และไหวพริบปฏิภาณของชาวบ้านแต่โบราณนานมา